

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO

W KLASACH 4-8

Uczeń otrzymuje ocenę za:

- odpowiedź ustną
- kartkówkę
- test (literacki, językowy, czytanie ze zrozumieniem)
- pracę pisemną, sprawdzającą umiejętność redagowania różnych form wypowiedzi
- znajomość lektur obowiązkowych
- zadanie domowe
- czytanie
- recytację
- dyktando
- aktywność
- zeszyt
- wykonanie określonych projektów

Zasady pracy na lekcjach języka polskiego:

- W ciągu jednego okresu uczeń może zgłosić (na początku lekcji): dwa nieprzygotowania: brak zeszytu, brak zadania domowego (krótkiego - zadawanego z lekcji na lekcję), brak podręcznika, brak zeszytu ćwiczeń. Kolejne nieprzygotowanie oznacza otrzymanie oceny niedostatecznej.
- Brak zadania domowego, na które uczeń otrzymuje od 2 do 7 dni, skutkuje otrzymaniem oceny niedostatecznej, którą można poprawić w ciągu tygodnia.
- Otrzymałą ocenę uczeń może poprawić tylko jeden raz.
- W przypadku nieobecności na lekcji, uczeń ma obowiązek uzupełnić braki w ciągu tygodnia lub (w przypadku dłuższej nieobecności) w terminie uzgodnionym z nauczycielem. Zawsze może poprosić nauczyciela o pomoc.

Zasady prowadzenia zeszytu przedmiotowego.

Uczeń:

- posiada zeszyt w jedną linię, z marginesami
- na marginesie zapisuje daty lekcji
- pamięta o marginesie i odstępach między lekcjami i notatkami
- pisze czytelnie i starannie
- ważne informacje podkreśla na kolorowo (nie używa czerwonego koloru)
- bezbłędnie przepisuje notatki z tablicy.

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KL. 4

Ocena niedostateczna

Uczeń:

- nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej;
- ma kłopoty z techniką czytania;
- nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego;
- nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela;
- wykazuje się niechęcią do nauki;
- zaniedbuje wykonywanie prac domowych;
- powstałe braki w wiedzy i umiejętnościach uniemożliwiają pracę w klasie wyższej programowo.

Ocena dopuszczająca:

Uczeń:

- potrafi przeczytać wcześniej poznany tekst;
- z pomocą nauczyciela przekazuje treść przeczytanego tekstu;
- wyodrębnia główne postacie literackie;
- łączy tytuły lektur z nazwiskami autorów;
- potrafi zredagować opowiadanie;
- umie krótko opisać wygląd osoby lub przedmiotu;
- zna podstawowe części mowy (rzeczownik, czasownik, przymiotnik);
- rozumie pojęcie zdania, potrafi je wyodrębnić;
- rozpoznaje liczbę i rodzaj rzeczownika, osobę, liczbę i czas czasownika;
- umie podzielić wyraz na sylaby;
- umie alfabet, układa wyrazy w kolejności alfabetycznej.

Ocena dostateczna:

Uczeń:

- umie poprawnie odczytać instrukcje i wykonać polecenia w nich zawarte;
- odróżnia baśń od innych utworów;
- samodzielnie odtwarza treść przeczytanego tekstu, wypowiada się na temat przeczytanej lektury;
- odróżnia postacie zmyślane od rzeczywistych, fantastyczne od realistycznych;
- korzystając ze wskazówek nauczyciela, potrafi zredagować podstawowe formy wypowiedzi (dialog, opowiadanie, opis, list, życzenia, pozdrowienia);
- potrafi ułożyć plan dekompozycyjny w formie zdań oznajmujących;

- posługuje się słownikiem ortograficznym pod kierunkiem nauczyciela;
- potrafi zbudować i nazwać zdania, uwzględniając cel wypowiedzi;
- na podstawie liczby orzeczeń rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone;
- zna podstawowe części zdania (podmiot i orzeczenie);
- odróżnia formę osobową czasownika od bezokolicznika;
- zna różnicę między głoseką a literą, z pomocą nauczyciela określa niektóre cechy głosek,
- potrafi wskazać epitety, wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne.

Ocena dobra

Uczeń:

- ma opanowaną technikę czytania z uwzględnieniem znaków przestankowych;
- potrafi wskazać porównanie, uosobienie, strofę, wers i rymy;
- zna i potrafi wymienić elementy świata przedstawionego;
- potrafi ocenić postępowanie bohatera literackiego;
- wskazuje w baśniach kontrast dobra i zła, prawdy i kłamstwa;
- rozumie morał wynikający z utworu baśniowego;
- samodzielnie redaguje podstawowe formy wypowiedzi (dialog, opowiadanie, opis, plan, list, życzenia, pozdrowienia);
- wyodrębnia związki wyrazów w zdaniu;
- bezbłędnie odmienia czasownik przez osoby liczby i rodzaje;
- praktycznie rozróżnia cechy głosek;
- zna podstawową zasadę akcentowania, poprawnie akcentuje łatwe przykłady.
- bierze czynny udział w lekcji;

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- samodzielnie wyodrębnia i nazywa elementy świata przedstawionego;
- rozumie i potrafi wskazać motywy postępowania bohaterów;
- podejmuje próby porównania różnych form przekazu;
- podaje poprawnie gatunkowe cechy baśni i jej elementy, potrafi odróżnić baśń od innych utworów literackich;
- podejmuje samodzielne próby wprowadzenia dialogu do opowiadania;
- poprawnie odmienia i stosuje w wypowiedzeniach trudne przykłady rzeczowników i czasowników;
- potrafi samodzielnie korzystać ze słownika ortograficznego;
- poprawnie odmienia rzeczownik i przymiotnik przez przypadki;
- aktywnie uczestniczy w lekcjach;

Ocena celująca

Poza wyżej wymienionymi uczeń:

- całkowicie poprawnie pod względem stylistyczno-językowym wypowiada się w poznanych formach wypowiedzi;
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym;
- biegle odróżnia i nazywa części mowy i zdania;
- biegle rozpoznaje i nazywa cechy głosek.

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KL. 5

Ocena niedostateczna

Uczeń:

- nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej;
- ma kłopoty z techniką czytania;
- nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego;
- nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela;
- wykazuje się niechęcią do nauki;
- zaniedbuje wykonywanie prac domowych;
- nie angażuje się w pracę grupy.

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- poprawnie czyta wcześniej poznany tekst;
- rozumie tekst epicki lub jego fragment po cichym przeczytaniu;
- potrafi opisać wygląd kolegi i poda kilka cech charakteru;
- w formie opowiadania przedstawia fragment lektury;
- rozpoznaje czasowniki i rzeczowniki;
- rozpoznaje głoski w wyrazie (wyodrębnia samogłoski i spółgłoski);
- rozróżnia zdania od równoważników zdań.

Ocena dostateczna:

Poza wyżej wymienionymi uczeń:

- rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne;
- zna kompozycję i układ listu i potrafi go zredagować;
- rozumie pojęcie dyskusji;
- potrafi zredagować opis, opowiadanie, dialog, przepis, instrukcję, ogłoszenie i zaproszenie;
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne, wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo,

- wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana;
- odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego;
- poprawnie wyszukuje wskazany fragment lektury;
- rozpoznaje części mowy: rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówki;
- potrafi wyodrębnić podmiot, orzeczenie i ich określenia;

Ocena dobra

Poza wyżej wymienionymi uczeń:

- odróżnia pojęcie fikcji literackiej od rzeczywistości;
- zna pojęcia: bajka, legenda, mit;
- z pomocą nauczyciela charakteryzuje postać literacką;
- samodzielnie sporządza ramowy i szczegółowy plan wydarzeń;
- samodzielnie pisze zawiadomienia;
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych;
- potrafi uczestniczyć w kulturalnej dyskusji, umiejętnie dobiera argumenty;
- w utworze poetyckim wyróżnia podstawowe środki stylistyczne (epitet, uosobienie, ożywienie, porównanie, dźwiękonaśladowictwo);
- w utworze poetyckim wskazuje elementy rytmu;
- wskazuje w narracji elementy opisu, opowiadania, i dialogu;
- rozpoznaje części mowy: liczebnik i przyimek;
- wskazuje związki wyrazowe w zdaniu, potrafi wykonać wykres zdania pojedynczego;
- poprawnie dzieli zdanie na grupę podmiotu i grupę orzeczenia;
- rozpoznaje wyrazy określane i określające;
- bierze czynny udział w lekcji;

Ocena bardzo dobra

Poza wyżej wymienionymi uczeń:

- zna cechy gatunkowe bajki, legendy i mitu, potrafi zaliczyć utwór do odpowiedniego gatunku;
- we własnym opowiadaniu stosuje elementy opisu i dialogu;
- charakteryzuje postać literacką według planu;
- wskazuje cechy charakteru postaci i je uzasadnia;
- samodzielnie ocenia postępowanie bohaterów;
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym;
- posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- umiejętnie dobiera argumenty i właściwie interpretuje opinie dyskutantów;

- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności;
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji;
- aktywnie uczestniczy w lekcjach;
- bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim;

Ocena celująca

Poza wyżej wymienionymi uczeń:

- wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi;
- zna najistotniejsze tworzywa sztuki filmowej, teatralnej i radiowej;
- rozumie pojęcie zdania złożonego współrzędnie i podrzędnie oraz wykonuje wykresy tych zdań;
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym;
- odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów.

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KL. 6

Ocena niedostateczna

Uczeń:

- nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej,
- ma kłopoty z techniką czytania,
- nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,
- wykazuje się niechęcią do nauki,
- zaniedbuje wykonywanie prac domowych,
- powstałe braki w wiedzy i umiejętnościach uniemożliwiają pracę w klasie wyższej programowo.

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- poprawnie czyta fragment utworu,
- rozpoznaje i przedstawia wybrany element świata przedstawionego (bohater, czas, miejsce, wydarzenie),
- wypowiada się pisemnie w takich formach jak: opowiadanie, opis postaci i przedmiotu, list nieoficjalny, zaproszenie, ogłoszenie),

- wymienia części mowy wraz z pytaniami (rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówek),
- samodzielnie rozpoznaje podmiot i orzeczenie.

Ocena dostateczna

Poza wyżej wymienionymi uczeń potrafi:

- właściwie powiązać tytuł z autorem lektury,
- zrozumieć i przekazać własnymi słowami treść utworu literackiego,
- rozróżniać pojęcia: fikcja literacka i rzeczywistość,
- wymienić i wskazać w wierszu środki poetyckie (epitet, porównanie, uosobienie, ożywienie, wyraz dźwiękonaśladowczy),
- zrozumieć treść utworu z innej dziedziny sztuki (przedstawienie, film),
- zredagować opis obrazu,
- scharakteryzować postać literacką i rzeczywistą, korzystając ze wskazówek nauczyciela,
- rozpoznawać części mowy (w tym liczebnik) i części zdania (podmiot, orzeczenie, określenia),
- wskazać zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie.

Ocena dobra

Poza wyżej wymienionymi uczeń potrafi:

- dzięki pomocy nauczyciela dostrzec i sformułować problemy, zagadnienia i idee utworu literackiego,
- wskazać podstawowe cechy rodzajów (epika, liryka, dramat) i poznanych gatunków literackich,
- wskazać w wierszu środki poetyckie, w tym metaforę,
- posługiwać się podstawowymi pojęciami związanymi z teatrem,
- formułować wypowiedź zgodną z daną formą, w tym sprawozdanie i list oficjalny, instrukcję, gratulację,
- rozpoznawać części zdania (w tym przydawkę, okolicznik, dopełnienie) i sposoby ich wyrażania,
- podzielić wyraz na części słowotwórcze,
- oddzielić przecinkiem zdania składowe.

Ocena bardzo dobra

Poza wyżej wymienionymi uczeń potrafi:

- samodzielnie dostrzec i zreferować wskazany problem utworu literackiego,
- samodzielnie zakwalifikować utwór do właściwego rodzaju i gatunku literackiego (bajka, fraszka),
- formułować pisemną wypowiedź zgodną z daną formą wypowiedzi, w tym kartkę z dziennika, pamiętnika,
- samodzielnie wykonać wykres zdania pojedynczego i złożonego współrzędnie i podrzędnie,
- zbudować zdanie złożone wskazanego rodzaju,
- wskazywać i nazywać rodzaje formantów.

Ocena celująca

Poza wyżej wymienionymi uczeń:

- samodzielnie opracowuje tekst literacki lub publicystyczny związany z danym tematem,
- wykazuje się pełną znajomością gramatyki w zakresie składni i słowotwórstwa,
- wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi;
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KL. 7

Ocena niedostateczna

Uczeń:

- nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej,
- słabo czyta,
- nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,
- wykazuje lekceważący stosunek do nauki,
- zaniedbuje wykonywanie prac domowych,
- nie prowadzi zeszytu przedmiotowego, nie zapisuje notatek,
- powstałe braki w wiedzy i umiejętnościach uniemożliwiają pracę w klasie wyższej programowo.

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- odróżnia argument od przykładu, w podanym tekście wskazuje tezę, argumenty i przykłady,
- wie, czym są upodobnienia fonetyczne i rozumie uproszczenia grup spółgłoskowych,
- wymienia elementy składające się na opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych i opis dzieła sztuki,
- wskazuje elementy składające się na charakterystykę,
- odróżnia stronę czynną od biernej i przedstawia zasadę tworzenia strony biernej czasownika,
- odróżnia zdania złożone współrzędnie od zdań złożonych podrzędnie,
- przedstawia klasyfikację imiesłówów, wskazuje imiesłowy w tekście,
- odróżnia mowę *zależną od niezależnej*,
- rozumie pojęcia: *wyraz podstawowy, wyraz pochodny, temat słowotwórczy, formant, przedrostek, przyrostek, wrostek, formant zerowy, rodzina wyrazów, rdzeń, wyraz pokrewny, oboczność*
- rozpoznaje: *fraszkę, archaizm, pieśń, wiersz sylabiczny, rymy gramatyczne*
- zna zasady tworzenia skrótowców i skrótów, wymienia rodzaje skrótowców.

Ocena dostateczna

Poza wyżej wymienionymi uczeń:

- wskazuje kierunek upodobnienia w podanych wyrazach,
- wskazuje upodobnienia międzywyrazowe w podanym tekście,
- określa funkcję głoski *i* w podanych wyrazach,
- formułuje argumenty do podanej tezy,
- przekształca zdania ze strony czynnej na bierną i odwrotnie,
- odróżnia czasowniki przechodnie od czasowników nieprzechodnich,
- podaje nazwy rodzajów zdań złożonych, sporządza wykresy zdań złożonych współrzędnie,
- sporządza wykresy zdań złożonych podrzędnie i nazywa ich rodzaje
- tworzy imiesłowy od podanych czasowników,
- odmienia imiesłowy przymiotnikowe,
- zapisuje dowolny dialog w formie mowy zależnej,
- wyjaśnia znaczenie podanych wyrazów pochodnych, tworzy przymiotniki od rzeczowników,
- wskazuje wyraz podstawowy w parze wyrazów pokrewnych,

Ocena dobra

Poza wyżej wymienionymi uczeń:

- wskazuje wyrazy, w których wolno lub należy upraszczać grupy spółgłoskowe,
- formułuje argumenty i kontrargumenty do podanej tezy,
- podaje przykłady do argumentów,
- redaguje opis sytuacji na podstawie podanego planu,
- opisuje uczucia i stany wewnętrzne bohaterów podanej sytuacji,
- tworzy plan charakterystyki wybranej postaci literackiej bądź filmowej,
- wskazuje, w jakich okolicznościach używamy strony biernej,
- odnajduje w tekście czasowniki w stronie biernej i wyjaśnia, w jakim celu zostały użyte,
- przekształca zdania podrzędne w imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe z określeniami,
- przekształca wskazane zdania na konstrukcje z imiesłowami przysłówkowymi,
- przekształca zdania podrzędne w imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe z określeniami,
- przyporządkowuje zdania podrzędne stosownie do podanego wykresu,
- redaguje tekst, w którym wypowiedzi bohaterów zapisuje w formie mowy niezależnej,
- wskazuje formant w wyrazie pochodnym,
- poprawnie stosuje skrótowce i skróty w zdaniu.

Ocena bardzo dobra

Poza wyżej wymienionymi uczeń:

- formułuje wypowiedź do podanej tezy o wnikliwej i konsekwentnej argumentacji, popartą trafnymi przykładami,

- koryguje błędy w wymowie i wyjaśnia ich przyczynę,
- tworzy dobrze zorganizowany, jasny i zrozumiały opis sytuacji,
- redaguje pogłębiony opis przeżyć wewnętrznych, trafnie nazywając uczucia oraz stany psychiczne i posługując się bogatym słownictwem
- wnikliwie przedstawia przy opisie dzieła sztuki elementy charakterystyczne, w sposób kompetentny omawia cechy artysty, ocenia i interpretuje dzieło sztuki, ujawniając wrażliwość,
- pisze wnikliwą charakterystykę popartą trafnie dobranymi przykładami,
- używa strony biernej w tekstach oficjalnych, np. w stylu urzędowym,
- wskazuje i poprawia błędy związane z użyciem imiesłów,
- redaguje tekst z użyciem wszystkich rodzajów imiesłów,
- sporządza wykresy zdań złożonych i podaje nazwy typów zdań podrzędnych,
- dokonuje opisu składniowego sporządzonego wykresu,
- przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie,
- rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje;
- przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie,
- dokonuje analizy słowotwórczej podanych wyrazów,
- podkreśla rdzeń i wskazuje oboczności w rodzinie wyrazów,
- sporządza wykresy rodziny wyrazów,
- zastępuje podane nazwy właściwymi skrótami i skrótowcami.

Ocena celująca

Poza wyżej wymienionymi uczeń:

- odróżnia wypowiedź argumentacyjną od takiej, która wskazuje jedynie związek przyczynowo-skutkowy.
- tworzy charakterystykę porównawczą dwóch postaci literackich lub filmowych,
- samodzielnie opracowuje tekst literacki lub publicystyczny związany z danym tematem,
- wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi;
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów.

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KL. 8

Ocena dopuszczająca

Uczeń potrafi:

- połączyć bohatera z utworem i wskazać autora,
- zrelacjonować treść utworu, przedstawić bohaterów,

- wypowiedzieć się na temat narratora, określić świat przedstawiony,
- zreferować treść wiersza, określić rodzaj literacki, wskazać podmiot liryczny i adresata,
- wymienić gatunki wypowiedzi prasowej,
- wymienić odmiany polszczyzny, wskazać różnice pomiędzy odmianą oficjalną a nieoficjalną,
- wymienić style funkcjonujące w polszczyźnie, zna podstawową zasadę dobrego stylu,
- omówić budowę sprawozdania, recenzji, rozprawki, listu motywacyjnego, przemówienia,
- wyjaśnić pojęcia: *podanie, życiorys, CV (Curriculum vitae), list motywacyjny* omówić ich budowę
- odróżnić treść od zakresu wyrazu,
- wyjaśnić pojęcia: *synonim, antonim, homonim, wyraz wieloznaczny, eufemizm,*
- wymienić rodzaje neologizmów,
- wymienić odmienne i nieodmienne części mowy,
- wskazać w zdaniu jego części,
- wymienić rodzaje zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych,
- przedstawić podział głosek,
- wymienić zasady poprawnego akcentowania w języku polskim,
- zdefiniować pojęcia upodobnienia i udźwięcznienia,
- wyjaśnić pojęcia: *wyraz podstawowy, wyraz pochodny, temat słowotwórczy, formant, przedrostek, przyrostek, wrostek, formant zerowy, oboczność, rodzina wyrazów, rdzeń, wyraz pokrewny, oboczność, złożenia, zrosty;*
- wymienić kategorie słowotwórcze,
- omówić zasady odmiany nazwisk żeńskich i nazwisk małżeństw,
- znać zasadę zapisu dwuczłonowych nazw miejscowych,
- przedstawić podział błędów językowych.

Ocena dostateczna

Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:

- opisać emocje wyrażane przez podmiot liryczny,
- wskazać środki poetyckie i określić ich funkcje,
- scharakteryzować bohaterów utworu,
- wskazać stałe związki frazeologiczne użyte w utworze i omówić ich funkcję,
- wskazać w utworze ironię,
- wymienić sposoby manipulacji, wskazać wypowiedzi wykorzystujące manipulację,
- rozpoznać gatunki wypowiedzi prasowej,
- wskazać wypowiedzi należące do oficjalnej i nieoficjalnej odmiany języka,
- odróżnić informację od opinii,
- odróżnić języki środowiskowe od języków zawodowych,
- wskazać kolokwializmy,
- wymienić cechy każdego ze stylów, znać szczegółowe zasady dobrego stylu,
- stworzyć plan sprawozdania, recenzji, przemówienia, rozprawki,

- zgromadzić informacje, które powinny się znaleźć w podaniu, życiorysie i CV, podjąć próbę ich redagowania,
- zgromadzić informacje do listu motywacyjnego, który będzie odpowiedzią na podane ogłoszenia,
- wyjaśnić zależność pomiędzy treścią a zakresem wyrazu,
- zastąpić podane wyrazy synonimami, podać do nich antonimy,
- podzielić neologizmy na kategorie, odnaleźć neologizmy w tekście,
- scharakteryzować odmienne i nieodmienne części mowy,
- określić cechy charakterystyczne deklinacji trudnych rzeczowników,
- poprawnie odmieniać imiona, nazwiska oraz nazwy miejscowości,
- rozpoznać gatunki filmowe,
- przekształcić zdania w imiesłowowe równoważniki zdań,
- wyjaśnić znaczenie podanych wyrazów pochodnych, wskazać wyrazy należące do jednej rodziny,
- przyporządkować wyraz pochodny do kategorii słowotwórczej,
- wskazać wyrazy, w których nastąpiło uproszczenie grupy spółgłoskowej
- nazwać wskazane upodobnienia wewnątrzwyrazowe i zdefiniować je,

Ocena dobra

Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:

- wskazać elementy autobiograficzne w utworze,
- omówić problematykę utworu,
- interpretować tytuł utworu,
- skomponować wypowiedź perswazyjną na zadany temat,
- zanalizować wybrane reklamy pod kątem zabiegów manipulacyjnych,
- omówić język prasy, wymienić cechy dobrego tekstu prasowego,
- wyjaśnić różnice pomiędzy normą wzorcową, a normą użytkową języka,
- omówić postawę podmiotu lirycznego wobec otaczającej rzeczywistości,
- zinterpretować funkcję środków stylistycznych użytych w utworze,
- wymienić przykłady języków środowiskowych i zawodowych, wymienić cechy gwary uczniowskiej,
- wskazać różnice pomiędzy gwarą a językiem ogólnonarodowym,
- rozpoznać styl podanej wypowiedzi, skorygować błędy stylistyczne w podanym tekście,
- wyselekcjonować informacje przydatne do sporządzenia sprawozdania i recenzji, rozprawki,
- uporządkować informacje i sporządzić podanie, życiorys i CV, list motywacyjny, skorygować błędy,
- napisać sprawozdanie, recenzję, rozprawkę, list, list otwarty, opowiadanie z nielicznymi błędami,
- porównać treść i zakres wyrazu w podanych przykładach,
- wyjaśnić różnice pomiędzy wyrazami wieloznacznymi a homonimami,
- wyjaśnić znaczenie podanych eufemizmów i neologizmów,
- wymienić cechy dobrego przemówienia,
- właściwie określić formy odmiennych części mowy,
- wskazać przysłówki, które podlegają stopniowaniu,

- dokonać gramatycznego i logicznego rozbioru zdania,
- scharakteryzować wskazane zjawiska fonetyczne,
- wskazać wyrazy podstawowe i wyrazy pochodne,
- scharakteryzować formanty w wyrazach pochodnych,
- podkreślić w rodzinie wyrazów rdzeń i wskazać oboczności,
- rozpoznać złożenia, zrosty i zestawienia,
- skorygować błędy w podanych tekstach.

Ocena bardzo dobra

Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:

- zinterpretować wymowę wiersza, odnieść ją do rzeczywistości codziennej, przedstawić swoje spostrzeżenia,
- ułożyć hasła reklamowe, nakłaniające do konkretnego działania,
- zanalizować tekst prasowy według podanych kryteriów,
- stworzyć wypowiedzi zgodne z wzorcową odmianą języka,
- samodzielnie interpretować wymowę utworu i znaczenie puenty,
- formułować opinie wraz z uzasadnieniem,
- przekształcić tekst gwarowy na ogólnopolski,
- stworzyć tekst w wybranym stylu,
- podane wyrazy zastąpić słowami o bogatszej treści lub szerszym zakresie,
- podać różne znaczenia danych wyrazów,
- wskazać archaizmy w przysłowiach i wyjaśnić ich znaczenie,
- wymienić cechy epopei,
- omówić kontekst społeczno-historyczny utworu,
- zanalizować przykładowe przemówienia pod kątem tematu i stosowanych strategii, wygłosić przemówienie,
- bezbłędnie napisać sprawozdanie, recenzję, rozprawkę, list, list motywacyjny, opowiadanie,
- na podstawie życiorysu zredagować oficjalne CV,
- zredagować oficjalne podanie,
- wskazać zjawiska fonetyczne i scharakteryzować je,
- dokonać analizy słowotwórczej podanych wyrazów
- utworzyć wyrazy należące do konkretnych kategorii słowotwórczych,
- sporządzić wykresy rodziny wyrazów,
- omówić funkcję łącznika w przymiotnikach złożonych,

Ocena celująca

Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:

- samodzielnie rozwiązuje problemy o dużym stopniu trudności,
- wygłosić publicznie mowę perswazyjną,
- podjąć dyskusję na temat wad i zalet publikacji drukowanych oraz elektronicznych,

- zanalizować wybrane przez siebie wypowiedzi publicystyczne pod kątem zgodności z normami językowymi,
- odnaleźć konteksty i nawiązania w utworze,
- podjąć dyskusję na temat rzetelnych źródeł informacji.